

10. Онікієнко В.В. Методологія регулювання попиту і пропозиції робочої сили/ В.В.Онікієнко// Зайнятість та ринок праці. – 2003. – №18. – С. 7-14.
11. Цапенко И.П. Иммиграция в современном мире: социально-трудовые проблемы/ И.П.Цапенко// Труд за рубежом. – 2006. – №2. – С. 47-68.
12. Маслак О.І. Методи дослідження інноваційного розвитку промисловості/ О.І. Маслак// Регіональна бізнес-економіка та управління. – 2010. – № 2(26). – С. 11-20.
13. Зудина Л. Дискриминация: пределы разумного/ Л.Зудина// Кадровик. – №5[Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://www.kadrovik.ru/modules.php?file=article&name=News&op=modload&sid=8783>
14. Правительство предлагает запретить указывать в объявлениях о вакансиях требования о возрасте [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pravo.ua/news.php?id=0031576>

Титарчук Т.П., Шарманська В.Н.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМА ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ РЕГИОНАЛЬНЫХ РЫНКОВ ТРУДА

Аннотация

Исследована система регионального управления в сфере занятости. Выявлены особенности функционирования региональных рынков труда, основные направления реализации государственной политики в сфере занятости. Предложены мероприятия относительно достижения равновесия на региональном рынке труда и повышения эффективности его функционирования.

Ключевые слова: система, регион, рынок труда, управление, занятость, равновесие, законодательство.

Tytarchuk T.P., Sharmanska V.M.

Kyiv National Taras Shevchenko University

IMPROVEMENT OF STATE REGULATION OF REGIONAL LABOR MARKETS

Summary

The system of regional management is investigational in the field of employment, the features of functioning of regional labour-markets, basic directions of realization of public policy, are educed in the field of employment. Measures are offered in relation to the achievement of equilibrium at the regional market of labour and increase of efficiency of his functioning.

Keywords: system, region, labour-market, management, employment, equilibrium, legislation.

УДК 336.72

МОЖЛИВІ НАСЛІДКИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ БЕЗВІЗОВОГО РЕЖИМУ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

Товт В.З.

Інститут економіки та міжнародних відносин
Ужгородського національного університету

У статті досліджено стан та можливі наслідки запровадження безвізового режиму між Україною та ЄС. Також висвітлені основні переваги та недоліки такої форми співробітництва. Аналізовані досягнення співпраці в контексті пом'якшення візового режиму для України.

Ключові слова: зовнішньоекономічне співробітництво, безвізовий режим, Європейський Союз, зовнішня політика, лібералізація візового режиму.

Постановка проблеми. Наймасштабніше розширення Європейського Союзу 2004 року, за рахунок якого приєдналось десять нових членів, зокрема й сусідів України суттєво змінило функцію західного кордону України, який, власне, з цього моменту став і зовнішнім кордоном ЄС. З цього моменту одним з пріоритетних завдань, що постали перед Україною, стало запровадження безвізового режиму між Україною та ЄС. Для досягнення цієї мети, Україна має виконати вимоги, поставлені перед нею з Європейським Союзом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність теми зростає з розвитком системи відносин «Україна-ЄС», тому її дослідженню присвячена

велика кількість наукових робіт. Зокрема, безвізовому режиму присвячені роботи таких науковців, як: О. Дзяд, О. Рудік, І. Сушко, О. Сушко. Глибоко досліджує перспективи інтеграції України до Європейського Союзу професор І. Грицяк.

Мета статті. Виконання «Плану дій щодо лібералізації візового режиму» потребує ретельного аналізу вже досягнутого, виявлення проблемних питань. Також необхідно дослідити досвід інших країн, котрі вже пройшли цей шлях, для розробки рекомендацій з метою прискорення лібералізації візового режиму між Україною та ЄС, визначення економічних наслідків для обох сторін від безвізового режиму.

Виклад основного матеріалу. У контексті нинішніх подій в країні, одним із пріоритетів зовнішньої політики України все ж залишається розвиток відносин України з Європейським Союзом. За цих умов, одним з найважливіших інструментів реалізації цього пріоритету зовнішньої політики є співробітництво України з країнами-сусідами і членами ЄС, яке має сприяти, як економічному розвитку прикордонних регіонів наших країн, так і загалом поглибленому співробітництву в політичній, гуманітарній, науковій та інших сферах. Послідовно проводячи курс на європейську інтеграцію, Україна зацікавлена у динамізації цих зв'язків на всіх рівнях. Невід'ємний елемент цього шляху – повноцінний безвізовий режим для громадян України з боку країн-членів ЄС [1].

Одним із аспектів скасування віз є їх економічна вартість. Для ЄС це означатиме такі наслідки:

- консульства втратять важливе джерело;
- для соціальної ситуації в ЄС: навіть невелике збільшення потоків мігрантів може мати негативні наслідки

Для місцевих спільнот це означатиме, що візові центри, а також туристичні агентства – втратять основне джерело своїх доходів.

Існують різні дані щодо кількісних наслідків візової лібералізації. Експерти передбачають тимчасовий стрибок міграції, зростання кількості тимчасових працівників. Безвізовий режим буде суттєво стимулювати контакти між різними категоріями висококваліфікованих робітників – як, наприклад: дослідниками, інженерами, IT-фахівцями, лікарями та бізнесменами.

Кожна країна-член Шенгенської угоди, яка бажає уникнути спрощеного доступу українців до своїх ринків праці в разі скасування віз, може скористатися відповідним застереженням про захисні заходи. Таким чином, вони можуть вимагати візи для тих громадян України, які мають намір займатися оплачуваною діяльністю протягом свого тримісячного перебування.

Для просування циркуляції та легального працевлаштування, ЄС повинен звернутись до свого власного досвіду впровадження безвізового режиму: візова лібералізація в даному випадку повинна супроводжуватися заходами, що надають більш гнучкий підхід до короткострокового легального працевлаштування в різних галузях, і більш тісним співробітництвом з країнами походження.

Інструментом, що пом'якшив наслідки розширення Шенгенської зони для громадян України став малий прикордонний рух – запровадження спеціального режиму, що поширювався на жителів прикордонних регіонів, надаючи їм змогу перетинати кордон за спеціальною багаторазовою посвідкою, що надає дозвіл знаходитись у прикордонних регіонах сусідніх країн протягом обмеженого часу [5].

Запровадження цього інструменту візової лібералізації у відносинах Україна-ЄС було першим практичним кроком ЄС у відповідь на введення в односторонньому порядку Україною безвізового режиму для громадян країн ЄС в 2005 р. та здійснювалося в рамках того, що запровадження безвізового режиму поїздок для громадян України визнавалась ЄС як довготермінова перспектива. Його метою було недопущення перетворення зовнішнього кордону ЄС на бар'єр для ділового, соціального, науково-культурного, родинного та загалом транскордонного співробітництва для мешканців прикордонних територій сусідніх країн.

План дій Україна-ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки, що діє з 2001 р. та переглянутий у 2007 р., створює загальні рамки для співпраці між Україною та ЄС у сфері ЮСБ. На міністерських засіданнях у

форматі Україна-ЄС з питань юстиції, свободи та безпеки, Підкомітет з питань ЮСБ регулярно здійснюється моніторинг виконання його пріоритетів. У якості першого послідовного кроку на шляху до довгострокової перспективи запровадження безвізового режиму поїздок, що визнана у Плані дій, з 1 січня 2008 р. набули чинності. Угоди між Україною та ЄС про спрощення оформлення віз та про реадмісію осіб. У ході саміту Україна-ЄС (9 вересня 2008 р., м. Париж) сторони вирішили «започаткувати візовий діалог з метою розробки відповідних умов запровадження безвізового режиму між ЄС та Україною у довгостроковій перспективі». Безвізовий діалог між Україною та ЄС з метою вивчення умов запровадження безвізового режиму поїздок громадян України до ЄС у довгостроковій перспективі, було офіційно розпочато 29 жовтня 2008 р.

У ході Саміту Україна-ЄС 22 листопада 2010 р. в Брюсселі Україні було надано План дій щодо запровадження безвізового режиму для короткотермінових поїздок громадян України до держав-членів ЄС [18].

Документ враховує прогрес, досягнутий Україною в діалозі щодо безвізового режиму, який охоплював чотири блоки питань візового діалогу:

- безпека документів, включаючи впровадження біометричних даних;
- управління міграцією, у т.ч. протидія нелегальній міграції та реадмісія;
- громадський порядок та безпека;
- забезпечення фундаментальних прав і свобод людини. [1]

План дій, зокрема, передбачає запровадження паспортів з біометричними даними, вилучення з обігу паспортів, які не відповідають стандартам ІКАО, посилення заходів боротьби з нелегальною міграцією, удосконалення управління кордонами, приведення законодавства та політики надання притулку у відповідність до міжнародних стандартів у цій сфері, поглиблення міжнародно-правової взаємодії у сфері боротьби з організованою злочинністю, незаконним обігом наркотиків та торгівлею людьми.

Виконання документа відбуватиметься у 2 етапи. На першому етапі Україна має забезпечити ухвалення необхідного законодавства та державних програм у сферах, охоплених візовим діалогом.

На другому – Європейська Комісія (ЕК) із залученням держав-членів ЄС оцінюватиме відповідність більш предметним критеріям, на підставі яких визначатиметься ефективність та послідовність реалізації необхідних заходів.

Рішення про перехід до другого етапу прийматиметься Радою ЄС на підставі підготовленого ЕК звіту про виконання українською стороною заходів, передбачених першим етапом Плану дій.

Дотримання всіх критеріїв стане підставою для Європейської Комісії внести пропозицію Європейському Парламенту та Раді щодо скасування віз на короткострокове перебування для громадян України шляхом внесення змін до Регламенту 539/2001 (для власників біометричних паспортів).

Таким чином, швидкість наближення до лібералізації візового режиму залежатиме великою мірою від прогресу, який досягатиме Україна у виконанні встановлених умов.

План дій, наданий Україні, було розроблено Європейською Комісією з урахуванням позитивного досвіду, що довів ефективність аналогічних «дорожніх карт», наданих балканським державам. За результатами виконання таких «дорожніх карт» безвізовий режим поїздок до ЄС запроваджено для громадян Сербії, Македонії, Чорногорії, Албанії та Боснії і Герцеговини.

Відомо, що український План дій з візової лібералізації має одну суттєву відмінність від балканських «дорожніх карт», – це його двоетапність, що передбачає дві стадії оцінювання досягнутого прогресу у виконанні завдань Плану дій. Це означає, що після того, як Україна виконає перший етап завдань Плану дій, що передбачає ухвалення необхідного законодавства та планування дій уряду, європейські інституції повинні затвердити та узгодити перехід до другого етапу, що стосується практичної імплементації завдань чотирьох визначених блоків. Отже, процес оцінювання з боку ЄС буде відбуватись більш прискіпливо та орієнтуватись на конкретні результати [2].

07 лютого 2011 Уряд України прийняв постанову про створення Координаційного центру з виконання плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України.

20 квітня 2011 року Президентом України було затверджено Національний план з виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України (Указ Президента України №494/2011).

Першу оцінку виконанню Україною Плану дій було надано 16 червня 2011 у ході Міністерської зустрічі в Києві з юстиції, свободи та безпеки. Європейська сторона привітала звіт України про виконання першої фази Плану дій та закликала Україну завершити вирішення інших питань з тим, щоб відповідати вимогам стандартів першої фази.

15 листопада 2011 року українська сторона надала ЄК другий національний звіт про виконання першої фази Плану дій.

За результатами опрацювання матеріалів зазначених місій та національного звіту України 9 лютого 2012 р. було оприлюднено другу доповідь ЄК про прогрес України у виконанні першої (законодавчої) фази Плану дій.

За результатами вказаної оцінки визначено, що у рамках реалізації законодавчого етапу Плану дій є три основні завдання, які потребують реалізації з метою подальшого переходу до другої фази виконання Плану дій, а саме:

- схвалення всеохоплюючого антидискримінаційного законодавства відповідно до рекомендацій моніторингових органів ООН та Ради Європи для забезпечення ефективного захисту від дискримінації;

- схвалення законодавства з питань запобігання та боротьби з корупцією, створення незалежного органу у сфері боротьби з корупцією;

- ухвалення законодавства та створення належного інституційного забезпечення у сфері захисту персональних даних.

Україна досягла суттєвого прогресу у виконанні першого (законодавчого) етапу Плану дій. Ратифіковано ключові міжнародні документи, ухвалена переважна більшість законодавчих актів, стратегічні та програмні документи в таких сферах як захист персональних даних, правовий статус іноземців, управління кордонами та міграцією, боротьба з торгівлею людьми, незаконним обігом наркотичних засобів та дискримінацією, взаємна допомога у кримінальних справах, запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, протидія корупції та запровадження біометричних документів для виїзду за кордон.

Угоду між Україною та ЄС про спрощення оформлення віз було укладено 18 червня 2007 р. (набрала чинності з 1 січня 2008 р.)

Положеннями Угоди встановлено преференції для всіх категорій громадян України в частині, що стосується візового збору та тривалості візових процедур (10 діб у звичайних випадках, 2 доби – у термінових), а також спрощення візових процедур для окремих категорій громадян України. Це, зокрема, стосується уніфікації документів, що підтверджують мету поїздки, критеріїв видачі багаторазових віз. Було також скасовано візові вимоги для власників дипломатичних паспортів.

Європейський Союз під час розбудови будь-яких відносин із третіми країнами (економічних, безпекових тощо), а зокрема, з Україною, завжди буде зважати на політичну ситуацію в державі, на її відданість демократичним цінностям, послідовність політики у напрямі європейської інтеграції і позицію діючої влади щодо цих питань.

Висновок. Підсумовуючи вищесказане, перспективи лібералізації візового режиму залежать від великої кількості факторів, і насамперед, від того, наскільки Україна буде готова виконати вимоги ЄС, довести їх належне виконання і відстояти свої позиції. Запровадження безвізового режиму між Україною та ЄС супроводжуватиметься рядом як позитивних, так і негативних економічних наслідків, що потребуватиме особливої уваги від сторін.

Список літератури:

1. Безвізовий діалог Україна – ЄС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://netherlands.mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/visa-free-dialogue>
2. Про розвиток безвізового діалогу між Україною та ЄС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/justice/visa-liberalization>
3. Як досягти безвізового режиму з Європейським Союзом? Досвід країн Західних Балкан для України [Електронний ресурс] Сайт Європа без бар'єрів. – Режим доступу: <http://novisa.org.ua/upload/file/WBpublicationUKR.pdf>

Товт В.З.

Институт экономики и международных отношений
Ужгородского национального университета

ВОЗМОЖНЫЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ВВЕДЕНИЯ БЕЗВИЗОВОГО РЕЖИМА МЕЖДУ УКРАИНОЙ И ЕС

Аннотация

В статье исследовано состояние и возможные последствия введения безвизового режима между Украиной и ЕС. Также освещены основные преимущества и недостатки такой формы сотрудничества. Рассматриваются достижения сотрудничества в контексте смягчения визового режима для Украины.

Ключевые слова: внешнеэкономическое сотрудничество, безвизовый режим, Европейский Союз, внешняя политика, либерализация визового режима.

Tovt V.Z.

Institute of Economics and International Relations
Uzhgorod National University

POSSIBLE CONSEQUENCES OF VISA-FREE REGIME BETWEEN THE EUROPEAN UNION AND UKRAINE

Summary

The article studies the situation and the possible consequences a visa-free regime between Ukraine and the EU. Also it learns the main advantages and disadvantages of this form of cooperation. The achievements of cooperation simplifying visa regime for Ukraine is analyzed.

Keywords: economic cooperation, visa-free regime, the European Union, foreign policy, liberalization of visa regime

УДК 332.142

ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Ушенко О.П.

Донецький національний університет

Визначено цільову функцію регіонального регулювання – активізація власного ресурсного потенціалу та зростання його конкурентоспроможності. Обґрунтовано доцільність сумісного використання політики компенсаційного характеру (вирівнюючої) та інструментів конкурентної політики державного регулювання, що конкретизовано через запропонований комплекс заходів щодо сприяння соціально-економічного розвитку регіонів. Запропоновано пріоритетні напрями регулювання міграційних процесів.

Ключові слова: міграція, політика, регіон, розвиток, регулювання, ресурс, потенціал.

Постановка проблеми. Міграційна ситуація та міграційна поведінка людей є одним із загальних індикаторів проблем соціально-економічного розвитку як країни, так і окремих регіонів. На регіональному рівні міграція виступає другим за значенням після природного руху джерелом формування працездатного населення, що безпосередньо впливає на перебіг демографічних процесів. До цього важливого соціально-політичного й економічного явища, зважаючи на її наслідки, держава не може ставитися байдуже. Про увагу держави до економічного розвитку регіонів України вказує періодичне (кожні 5 років) прийняття державних програм. Однак диспропорційність соціально-економічного розвитку регіонів продовжує зростати щорічно практично за всіма показниками, що дозволяє характеризувати державну регіональну політику в цій сфері як недостатньо ефективну. Своєчасне та адекватне реагування на виклики та подолання загроз є необхідною умовою створення нових можливостей для розвитку регіонів України та підвищення життєвих стандартів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вплив міграції працездатного населення на розвиток економіки та соціальної сфери області відбувається одночасно у декількох напрямках, що спричиняє кількісні і якісні зміни на ринках праці, у чисельності та структурі складу населення, коливанні демо економічного навантаження, попиті населення на ті чи інші товари чи послуги та інше. Зважаючи на динамічність міграційних процесів, вивчення її тенденцій є важливим та завжди залишається в полі зору зарубіжних та вітчизняних вчених: А.Гірман, І.Горбачової, Т. Драгунової, В. Кіпеня, А.Козловець, А.Костенко, Е.Лібанової, І.Майданік, О.Малиновської, Л.Матросової, В.Овода, Т.Петрової, О.Позняка, І.Прибиткової, Н.Світало, Л.Семів, Л.Ткаченко, Л.Чайки-Петегірич.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Одночасно треба відзначити, що потребують теоретичного переосмислення природа та

причини міграцій, визначення взаємовпливу ситуації на ринку праці та процесу формування обсягів і напрямків міграційних переміщень, оптимізації міграційних потоків, корегування державної міграційної політики регіонів України в контексті пошуку дієвих регуляторних механізмів.

Мета статті – обґрунтування напрямів державного та регіонального регулювання міграційних процесів населення України.

Виклад основного матеріалу. Державна регіональна політика є важливим елементом політики держави, спрямованої на посилення конкурентоспроможності економіки держави та її регіонів, підвищення рівня добробуту населення та сприяння інтегрованості її простору. На відміну від галузевих політик вона, перш за все, має орієнтуватися на просторовий ефект певних політичних дій і заходів, програм і бюджетів, служити певним фільтром через який окремі види політики спрямовуються на конкретні території з метою досягнення позитивного ефекту та компліментарності заходів [9].

При розробці питання побудови інституційних основ для державного регулювання розвитку регіонів, вчені звертаються до питання пошуку методології, на якій необхідно ґрунтувати модель державного регулювання розвитку регіонів.

На думку О.В. Шевченка, серед важелів державної політики, побудованої на кейнсіанській методології, варто розглянути інструменти впливу на сукупний попит. На рівні регіонів такими інструментами розширення сукупного попиту є збільшення платоспроможного попиту населення, зростання виробничих потужностей підприємств та обсягів інвестиційних ресурсів, а також посилення експортної орієнтації підприємств (за умови насичення внутрішнього ринку) [4, с.81].

Законодавчо «ключовим завданням регіонального розвитку, що потребує поетапного виконання», визначено зниження диспропорційності соціально-економічного розвитку регіонів [3].